

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@eimin.lt, <http://eimin.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai 2021-02- Nr.

Kopija:

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijai

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės
departamentui

Valstybinei maisto ir veterinarijos inspekcijai

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IŠVADOS PLUOŠTINIŲ KANAPIŲ
ĮSTATYMO NR. XII-336 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTUI NR. XIIP-3195(2)**

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija 2021 m. sausio 8 d. raštu Nr. 2D-39 (11.4 E) pateikė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui bei Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3195(2)“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3195(2) (toliau – Įstatymo projektas).

Ekonomikos ir inovacijų ministerija, reaguodama į 2021 m. vasario 10 d. įvykusio suinteresuotų institucijų pasitarimo dėl pastabų Nutarimo projektui, kuriame iš esmės išsiskyrė institucijų nuomonės, rūpindamasi verslo ir investicijų aplinkos gerinimu, dar kartą prašo

suinteresuotų institucijų bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės atkreipti dėmesį į ydingą situaciją, besiklostančią dėl neproporcingai griežtų Nutarimo projekto nuostatų.

Aukščiau nurodytos institucijos pateikė pastabas ir pasiūlymus Nutarimo projektui. Žemės ūkio ministerija organizavo pasitarimą pastaboms Nutarimo projekto nuostatomis aptarti. Nutarimo projekto svarstymo metu iš esmės išsiskyrė kompetentingų institucijų nuomonės, todėl Nutarimo projektas bus teikiamas Vyriausybei, neatsižvelgus į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabas. **Ekonomikos ir inovacijų ministerija nepitaria siekiui visiškai uždrausti tetrahidrokanabidiolio (toliau – THC) likutinį kiekį maisto gaminiuose bei draudimui perdirbti pluoštinių kanapių visas augalo dalis (išskyrus galvutes su žiedais ir vaisiais).**

Pritarus Nutarimo projekto nuostatomis ir **uždraudus tiekti Lietuvos rinkai iš kitų pluoštinių kanapių dalių gautus produktus ir gaminius, ne tik bus įtvirtintas perteklinis, neproporcingas siekiamiems tikslams reguliavimas, bet ir bus visiškai užkardyta galimybė susikurti itin ūkio perspektyviam sektoriui.** Pažymime, kad 2020 m. sausio 17 d. parengtoje nepriklausomo ekspertinio įvertinimo išvadoje dėl Pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Ekspertinė išvada) pateikiami duomenys, kad „perdirbus visas pluoštinės kanapės augalo dalis, šalies kanapių produktų sektoriaus sukuriama vertė Lietuvos ekonomikai per metus sugeneruotų 100 mln. eurų dydžio pridėtinę vertę, o per keletą metų šalies ekonomikai sukuriama vertė viršytų 300 mln. eurų”¹.

Europos Sąjungoje pluoštinės kanapės yra vertinamos kaip žemės ūkio produktas ir pramoninis augalas, skirtas auginimui ir sėklų gavimui. Pluoštinių kanapių produkcija žemdirbystės ir pramoniniais tikslais Europos Sąjungos lygmeniu yra laikoma teisėta ir galima, kai THC kiekis auginamų veislių kanapėse neviršija 0,2 proc. Europoje pluoštinių kanapių plotai siekia 33 000 ha, Lietuvoje 2019 m. duomenimis tokie plotai sudarė 9182 ha², o jau 2020 m. duomenimis – susitraukė per pusę³. Lietuvoje gaminami pluoštinių kanapių produktai yra eksportuojami į kitas šalis, tačiau tas kiekis yra nepakankamas, o paklausa yra didelė.

Pabrėžtina, kad 2020 m. lapkričio 19 d. Europos Teisingumo Teismas priėmė sprendimą byloje C-663/18, kuris yra itin svarbus Įstatymo projekto svarstymo kontekste. Sprendime konstatuota, kad kanabidiolio medžiaga, išgauta iš viso *cannabis sativa* augalo, o ne tik iš šio augalo sėklų ir lapų, išskyrus jo galvutes su žiedais arba vaisiais, nėra narkotinė medžiaga, kaip ji suprantama pagal 1961 m. Bendrąją narkotinių medžiagų konvenciją.

¹<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/9b88bfd03b7e11eabd71c05e81f09716?positionInSearchResults=7&searchModelUID=6d1bb6e2-bdc2-4dfb-ad8a-247d948d989d>

² <http://www.vatzum.lt/lt/naujienos/nid.441>

³ <https://zum.lrv.lt/lt/naujienos/baigesi-pagrindinis-paseliu-deklaravimo-laikotarpis>

Ekspertinėje išvadoje pažymima, kad Europos Sąjungoje nėra bendro sutarimo dėl maksimalių THC kiekių, pavyzdžiui, maisto produktuose, pašaruose ar kosmetikos gaminiuose. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo 2019 m. gruodžio 12 d. sprendime Byloje T- 683/18 teismas tiesiogiai pripažino, kad yra skirstymas produktų, pagamintų iš kanapių, į narkotinius ir nenarkotinius, yra nemažai valstybių, kuriose THC kiekis yra esminė sąlyga įvertinti, ar produktas iš kanapių yra neteisėta narkotinė medžiaga, bet „šiuo metu Sąjungoje nėra nei vientisos, nei dominuojančios tendencijos, susijusios su iš kanapių išgaunamų produktų, kuriuose THC kiekis viršija 0,2 %, teisėtu naudojimu ar vartojimu.“ Vadinas, **valstybės yra laisvos pasirinkti dėl kanapių produktų ar gaminių reguliavimo, numatant atitinkamus THC kiekius, ir tokių gaminių vartojimo paskirtį, kai yra narkotinis THC kiekis, ar kai THC kiekis yra iki 0,2 proc.**

Svarstant Įstatymo projektą, ne kartą buvo nurodyta, kad praktikoje iš kanapės augalo pagamintuose produktuose (kitais negu sintetiniuose produktuose) **THC koncentracija negali būti nulinė**. Sutinkame, kad pasirinkta koncentracijos riba turi būti saugi, nustatyta atsižvelgiant į keliamą riziką ir galimą kenksmingą poveikį žmogaus ar gyvūno sveikatai, neviršijanti Europos maisto saugos tarnybos rekomenduojamų didžiausių THC kiekių. Lietuvoje uždraudus likutinį kiekį maisto gaminiuose bei pluoštinių kanapių visų augalo dalių perdirbimą **kiltų pavojus ne tik laisvajai prekybai, bet ir būtų stabdomas progresas kitose veiklose, pavyzdžiui, pluoštinių kanapių biotechnologijų srityje (tame tarpe, taikomieji moksliniai tyrimai farmacijos, maisto, tekstilės bei kitose pramonės srityse).**

Pabrėžiame, kad **pluoštinių kanapių panaudojimas yra svarbus Europos Sąjungos žaliajam kursui įgyvendinti**, todėl turime skatinti iniciatyvas, kurios sudaro galimybes kurti aukštesnę pridėtinę vertę, perdirbant Lietuvoje užaugintas žemės ūkio kultūras.

Pažymime, kad 2020 m. spalį Europos Parlamentas balsavo už poziciją dėl Bendrosios žemės ūkio politikos ir pritarė siekiui derėtis dėl leistinos THC ribos padidinimo nuo 0,2 proc. iki 0,3 proc.⁴ Tai liudija, kad nulinės THC koncentracijos pozicija yra ydinga ne tik perspektyvus Lietuvos ūkio sektoriaus vystymui, bet ir neatitinka šiuolaikinės Europos Sąjungos politikos tendencijų.

THC nulinės koncentracijos įtvirtinimas Įstatymo projekte yra neperspektyvus ir žalingas pasirinkimas. Tą liudija ir Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus 2018 m. rugsėjo 1 d. parengtoje analitinėje apžvalgoje „Pramoninių kanapių reglamentavimas Europos Sąjungoje“ analizuojama valstybių narių praktika. Pvz. Lenkijos

⁴ https://eiha.org/wp-content/uploads/2020/10/PR_Vote-on-CAP_THC.pdf

įstatymo „Dėl priemonių prieš narkotinių medžiagų priklausomybę“ 45 straipsnio 3 dalis nurodo, kad sėjamosios kanapės rūšies (*Cannabis sativa L.*) veislių augalai gali būti auginami tik tekstilės, chemijos, celiuliozės, popieriaus, maisto, kosmetikos, farmacijos, statybinių medžiagų ir sėklų pramonės tikslams. 4 dalis nurodo, jog sėjamosios kanapės rūšies veislių augalus auginti kitiems tikslams yra draudžiama. Įstatymas pluoštinę kanapę (lenk. *konopie włókniste*) apibrėžia kaip sėjamosios kanapės rūšies (lot. *Cannabis sativa L.*) veislių augalus, kurių žiedų ir vaisių (su nepašalinta derva) sausame mėginyje THC koncentracija neviršija 0,2 proc.

Vokietijos reglamentavimas numato, kad, atsižvelgus į Federalinio vartotojų sveikatos apsaugos ir veterinarinės medicinos instituto įvertinimą, toleruojama iš maisto produktų gaunamo THC dienos dozė yra 1–2 mikrogramas kilogramui kūno svorio (jei žmogus sveria 60 kg). Atsižvelgus į šį rodiklį ir įvairių maisto produktų vidutinį suvartojimą, 2000 m. buvo patvirtintos tokios rekomenduojamos THC koncentracijos ribinės vertės maisto produktų grupėms: 5 µg/kg alkoholiniams (išskyrus stiprius) ir nealkoholiniams gėrimams, 5000 µg/kg aliejui ir 150 µg/kg kitiems maisto produktams. Kosmetikos gaminiams taip pat gali būti naudojamas tik atitinkantis nustatytą ribinę vertę kanapių aliejus. Tuo tarpu mažiausia suvartota THC dozė, po kurios, remiantis mediciniais tyrimais, buvo užfiksuotas poveikis suaugusiam žmogui, yra 2,5 mg per dieną, kas atitinka dienos dozę apie 40 µg kilogramui kūno svorio.

Neabejotina, kad Projektas turi neprieštarauti tarptautinės teisės normoms, Europos Sąjungos ir nacionaliniam reglamentavimui, tačiau pažymime, kad **Komisijos pranešimas Įstatymo projektui nesuponuoja vienareikšmiško draudimo tiekti rinkai maistą, kuriame gali būti likutinių THC pėdsakų.** Pažymime, kad visa apimtimi yra privaloma atsižvelgti ir patikslinti projektą tik pagal Komisijos pranešime nurodytą Išsamiosios nuomonės dalį, tačiau pastabos, susijusios su THC kiekiu maiste buvo pateiktos Komisijos pranešimo „Pastabų“ dalyje. Ekonomikos ir inovacijų ministerija ne kartą atkreipė dėmesį į tai, kad būtina siekti konstruktyvaus dialogo su Europos Komisija ir Europos Sąjungos valstybėmis narėmis, kad būtų atsižvelgiama į besikeičiančias aplinkybes ir technologinius procesus, mokslo ir inovacijų pažangą ir plėtrą, o ne tik pažodžiui vadovaujamasi nelanksčiu, tikėtina, pasenusiu teisiniu reguliavimu (1961 m. Jungtinių Tautų bendrąja konvencijoje dėl narkotinių vaistų ir 1971 m. Jungtinių Tautų konvencija dėl psichotropinių medžiagų apibrėžtos narkotinės ir psichotropinės medžiagos).

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, **prašome Lietuvos Respublikos Vyriausybės atkreipti dėmesį į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos poziciją bei nepritarti Nutarimo projekto nuostatoms, uždraudžiančioms THC likutinį kiekį maisto gaminiuose bei viso pluoštinės kanapės augalo dalies (išskyrus galvutes su žiedais ir vaisiais) perdirbimą.**

Ekonomikos ir inovacijų ministrė
Armonaitė

Aušrinė

Jelena Dilienė, tel. 8 706 64 716, el. p. jelena.diliene@eimin.lt